

Strokovno srečanje etnologov je bilo končano z ogledom rudnika Mežica, domačije in muzejske hiše Prežihovega Voranca ter Leš kot tipičnega rudarskega naselja.

"POLJUBLJAM ROKO, MILOSTLJIVA"

razstava

MOJCA FERLE

Mestni muzej Ljubljana je konec januarja v Kulturno informacijskem centru Križanke pripravil razstavo z naslovom "Poljubljam roko, milostljiva". Razstava je imela podnaslov družabno življenje ljubljanskih meščanov. Strokovno delo pri pripravi razstave so opravile Irena Žmuc, Metka Simončič in avtorica tega poročila. Razstava je bila zastavljena interdisciplinarno, saj smo enakovredno sodelovale zgodovinarica, umetnostna zgodovinarica in etnologinja. Vsaka je, z vidika svoje matične stroke, skušala prispevati svoj delež k muzejski prezentaciji.

V prvotnem konceptu je bila razstava načrtovana kot nekoliko lahkotnejša v ciklu novoletnih razstav, ki se v našem muzeju vrstijo že nekaj let. Ker pa je bila v začetku leta predvidena tudi otvoritev večje razstave z naslovom "Podobe ljubljanskih meščanov", smo se avtorice odločile, da koncept naše razstave nekoliko spremenimo in jo povežemo s študijsko poglobljeno in obsežno razstavo o podobah ljubljanskih meščanov. Tako je naša razstava dobila značaj napovedne oz. spremljevalne razstave.

Vodilo pri pripravi razstave nam je bilo, razstaviti čimveč predmetov iz depojev Mestnega muzeja, ki bistveno okarakterizirajo družabno življenje v tridesetih letih 20. stoletja. Izbrane predmete iz vsakdanjega življenja smo skušale postaviti v kontekst, kjer naj bi s svojo pričevalnostjo obudili spomin na družabno življenje ljubljanske meščanske smetane v omenjenem časovnem okviru.

Razstava ni bila mišljena kot študija Ljubljanec v določenem časovnem okviru, niti ne kot prikaz socialnega prereza od najnižjih slojev navzgor. Hoteli smo predstaviti življenje prav tistih, ki so v mestu nekaj veljali, ki so s svojim premoženjem in visokim stanom predstavljali višji družbeni sloj. Med študijem virov in literature o obravnavani tematiki, ob pogovorih z Ljubljančani in ob pregledu predmetov v depojih se je potrdilo dejstvo, da je omenjeni družbeni sloj namenil veliko časa družabnemu življenju, k čemur je sodilo vse tisto čemur danes pravimo luksuz. Vse to je bilo povezano z določenimi pravili obnašanja, oblačenja in nenazadnje, služilo je tudi dokazovanju svoje imenitnosti. Tako s poznavanjem tega segmenta življenja meščanov, prepoznamo tudi dobršen del njihovega vsakdanjega načina življenja.

Glede na majhne prostorske možnosti, ki smo jih imele, smo prikazale le tiste glavne oblike družabnega življenja, kjer se je ta družabnost najbolj izražala, in sicer: obiskovanja na domu, prirejanje čajank, obiskovanje kavarn, promenade, plesov, gledaliških in kino predstav, koncertov, potovanja v tujino in bližnjo okolico, prirejanje piknikov, planinarjenje in druge oblike športov kot so kopanje, čolnarjenje, tenis, jahanje, lov, kolesarjenje, avtomobilizem, med zimskimi športi pa drsanje in smučanje.

Za prikaz teh oblik družabnega življenja smo izbrale 310 predmetov. Poleg pohištva, slik, oblek in modnih dodatkov (133), so bile razstavljene tudi stare fotografije (68), razglednice (34) in ostalo drobno dokumentacijsko gradivo: plakati, vstopnice, hotelski računi, posetnice, vabila in reklamni lističi (75). Z željo ustvariti razpoloženje - "štimungo" tistega časa, smo iz različnih arhivskih in časopisnih virov izbrale še naslovna gesla k izbranim temam, vrtela pa se je tudi glasba, presneta iz starega gramofona, s popularnimi popevkami iz tridesetih let.

Gospa Franja Tavčarjeva kuha svojim gostom na pikniku na Visokem (fototeka Mestnega muzeja Ljubljana)

Za izvrstno popestritev se je izkazalo tudi predvajanje filma o Ljubljani (original hrani Arhiv republike Slovenije), ki je bil posnet leta 1909, ob praznovanju 25 - letnice delavskega pevskega društva Slavec. Praznovanje se je odvijalo na Ljubljanskih ulicah in se zaključilo z veselico v Zvezdi. Obiskovalci razstave so si lahko v živo

ogledali nošo tedanjega Ljubljana, način njegovega obnašanja na cesti itn. ter si tako še izpopolnili znanje, ki jim ga je nudila razstava.

Obisk razstave je bil presenetljiv, prav tako tudi odmevi nanjo. Nekateri so jo sprejeli kot oživljanje "purgerstva", spet drugi kot spomin na svoje prednike, starše, dedke in babice, nekatere je preprosto zanimal le meščanski ambient preteklih časov. Skratka, izbrali smo pravo temo.

Ob obeh razstavah je bilo organiziranih še več prireditev. V prostorih galerije na Mestnem trgu 10, kjer so bile razstavljene Podobe ljubljanskih meščanov, so potekali t.i. "stilni večeri Mestnega muzeja": dva koncerta, "žurfiks" in plesni venček. V prostorih KIC Križanke pa je bila organizirana okrogla miza, kjer so razpravljali diskutirali o fenomenu meščanstva, o stanju raziskav meščanstva v svetu, o zbiranju gradiva in predvsem o problemu muzejske prezentacije načina življenja.

PRVEMU SLOVENSKEMU MUZEJSKEMU SEJMU OB ROB

KARLA ODER

Prvi slovenski muzejski sejem, predstavitev slovenskih muzejev, je bila razstava v razstavi, ki je pritegnila množico obiskovalcev. Ti so na enem mestu spoznavali in občudovali bogastvo in raznolikost premične kulturne dediščine na Slovenskem. Ob znanih osrednjih slovenskih muzejih so se enakovredno predstavili tudi manj znani varuhi premične kulturne dediščine s periferije. Nekateri pa so s svojo udeležbo posamezne obiskovalce celo presenetili z dejstvom, da sploh obstajajo. Takšen muzej je bil za marsikoga naprimer Verski muzej.

Kakšni muzeji so na Slovenskem? Če sodimo po imenu skoraj 80% udeleženi muzejev, potem je največ teritorialno opredeljenih /Posavski..., Pokrajinski..., Mestni..., Belokranjski..., Dolenjski..., .../, ki ohranjajo kulturno dediščino določenega prostora. Ob njih so specialni muzeji, z jasno in določeno vsebinsko usmeritvijo /Gasilski, Verski, Prirodoslovni, Etnografski, Arhitekturni, Muzej novejšje zgodovine, .../. Če bi se ti isti muzeji predstavili pred petimi leti, potem bi opazili nekatere spremembe. Takrat bi še bili muzeji "revolucije", ki so se v zadnjih letih preimenovali v muzeje sodobne zgodovine, ne bi bilo pa muzeja prve svetovne vojne. To nedvomno kaže na vplivnost družbenega dogajanja tudi na muzejsko dejavnost. Istočasno pa ti muzeji, odpirajo nove vsebine, ki so do zdaj ostajale v ozadju /npr. lutkarstvo v Muzeju sodobne zgodovine Celje/.